

22.10.2019

Гроші чи інтелект?

На сторінках міжнародного громадсько-політичного тижневика «Дзеркало тижня» (випуск № 39, 19–25 жовтня 2019 р.) під такою назвою вийшла друком стаття заступника директора з наукової роботи Інституту досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва НАН України доктора економічних наук В'ячеслава Соловйова, присвячена необхідності балансу заробітних плат в адміністративній і науковій сферах ([Національна академія наук України](#)).

Автор статті здійснив розвідку щодо питання фінансової підтримки науковців в Україні порівняно з фінансовою підтримкою науково-технічної сфери за кордоном: «Виявилось, що в багатьох країнах середня заробітна плата в науці перевищує заробітну плату в середньому по народному господарству країн: у Франції – в 1,58 разу, в Японії – в 1,63, у Великій Британії – в 1,65, у Канаді – в 2,24, в Аргентині – в 3,31, в Китаї – в 3,47, в Індії – у 8,73. В Україні, як відомо, заробітна плата в бюджетній сфері визначається тарифною сіткою, основою якої є дані про прожитковий мінімум. Нині ця цифра становить близько 2 тис. грн на місяць. Для народного депутата законодавчо встановлено тарифний коефіцієнт 10. Це означає, що заробітна плата народного депутата становить нині близько 20 тис. грн. Для спікера парламенту встановлено коефіцієнт 12. Найвищий коефіцієнт тарифної сітки для керівника НДІ або університету – 4,51. Тобто найвищий оклад у науково-освітній сфері України трохи більше ніж 9 тис. грн. Що ж до сфери державної служби, то там ситуація ще цікавіша. Відповідно до тарифної сітки, оклад державного службовця першого (вищого) рангу визначається тарифним коефіцієнтом 6,81. Але база тарифної сітки для працівників державної служби законодавчо становить не один, а два прожиткові мінімуми. Тобто його заробітна плата – трохи більше ніж 27 тис. грн, тоді як у спікера парламенту України вона становить 24 тис. грн. Принаймні балансу тут, за допомогою законодавчої маніпуляції, дотримано. Та якщо ми справді прагнемо бути ближчими до Європи, то, можливо, варто було б якось забезпечити баланс заробітних плат в адміністративній і науковій сферах і в Україні? (...) Якщо послухати нинішні дискусії, то нинішню владу турбує здебільшого те, які головні показники КРІ (*Key Performance Indicators*) знайти, щоб забезпечити максимальну фінансову й функціональну ефективність відомств і департаментів загалом, усіх їхніх підрозділів і кожного службовця зокрема. Але досі влада ще не усвідомила, що за такого співвідношення заробітних плат у науці й адміністративній сфері бажаних показників не досягнеш хоч при яких «ключових показниках ефективності». Коли держслужбовець першого рангу має оклад утричі більший, ніж у керівника академічного інституту, про яку перевагу перед Європою може йтися?».

В. Соловйов наостанок піднімає тему інтегрованості науки в державну політику: «Небезпека для держави криється в тому, що стратегії розробляються на 10 і більше років, а частоту змінюваності кадрів у

державній службі, як часто стверджують, бажано підвищити. От і виходить, що спочатку офіційні «фахівці з реформ» вигадують стратегії, які, м'яко кажучи, не дуже добре сприймаються наукою, потім швиденько верстають план реалізації, який неможливо не виконати, а потім приходять «нова команда» і має вдавати, що все добре. А для держави все це дуже погано. Розробляти стратегії мають учені. Саме вчені здатні скласти плани реалізації із залученням представників бізнесу та влади, і наукові установи можуть і повинні супроводжувати виконання цих планів, вчасно реагувати на зміни, що виникають. І це було б для держави добре. Але для того щоб це реалізувати, слід принципово змінити співвідношення заробітних плат в адміністративній і науково-технічній сферах, орієнтуючись на досвід розвинених країн».

[Із повним текстом статті можна ознайомитися за посиланням.](#)